

Apparo FastEdit: 'quick' maar niet 'dirty'

Onderhoudsscherm binnen tien minuten klaar

Jos van Dongen

Elk datawarehouse-project kent wel een aantal 'uitdagingen' als het gaat om het vertalen van brondata naar eindgebruikerswensen.

Meestal is er aanvullende informatie nodig om aan te geven welke informatie op welke manier moet worden bewerkt, ontbreken de juiste groeperingen in het bronsysteem of is er aanvullende informatie nodig die nergens op een gestructureerde wijze is vastgelegd.

Vaak zijn er ook nog extra parameters ten behoeve van het ETL-proces nodig. Om de chaos compleet te maken beschikt een organisatie vrijwel altijd over een fikse verzameling Excel sheets die onmisbaar zijn in de rapportages (denk hierbij vooral aan budgetten en forecasts). Uiteraard ontbreekt elke vorm van documentatie, waardoor na verloop van tijd iedereen vergeten is waar al die bestanden en tabellen vandaan komen en ook alweer voor dienen. Wat altijd wél snel duidelijk is, is dat deze 'non-data' cruciaal zijn voor ETL-proces, rapportage en gebruikers.

Als alle voorbereidingen zijn getroffen is de installatie zelf redelijk rechttoe-rechtaan

Regelmatig ben ik bij implementaties betrokken waar altijd wel één of meerdere in de inleiding genoemde zaken voorkomen. De uitdaging is telkens weer om binnen de beschikbare tijd (het moest namelijk gisteren klaar zijn) en budget (meestal te weinig) toch een gestructureerde, beheersbare oplossing neer te zetten. Voor een aantal klanten is hiervoor een flexibel stukje maatwerk ontwikkeld waarmee (stuur)tabellen onderhouden kunnen worden door enkele geautoriseerde gebruikers. Niet zo heel spannend en waarschijnlijk iets dat elk BI consultancy-bureau in één of andere vorm al wel een keer tijdens een implementatie heeft meegenomen. Recent was er weer een dergelijke vraag, nu in een Cognos Series 8 omgeving. Via één van de forums liep ik tegen het Duitse bedrijf Apparo aan, dat claimde een standaard-

oplossing te hebben voor bovenstaande vragen, en dat nog wel tegen een zeer acceptabele vergoeding. Inmiddels is met dit product, genaamd FastEdit, de nodige ervaring opgedaan die ik u niet wil onthouden.

Globale functionaliteit

FastEdit biedt een aantal voorzieningen voor het onderhouden van tabellen (wat door Apparo nogal opportunistisch met 'Master Data Management' wordt aangeduid), het importeren van Excel data in een database en het 'editable' maken van Cognos rapporten. Met name deze laatste optie maakt deze oplossing de moeite waard, omdat er normaal gesproken alleen sprake is van output in een rapportageomgeving, en slechts zelden ook van input. De mogelijkheden zijn vrijwel eindeloos: 'what if' analyses, controllers-commentaar toevoegen aan een financieel rapport, personeelsgegevens bijhouden vanuit een medewerkerslijst, etcetera.

Ook aan de andere eisen die aan een dergelijke tool kunnen worden gesteld, wordt ruimschoots voldaan. Denk hierbij aan het makkelijk toevoegen van nieuwe onderhoudsschermen, het toepassen van verschillende niveau's van autorisatie aan de hand van een CRUD-matrix, definiëren van lookup-waarden om invoer te vereenvoudigen, verschillende opmaakmogelijkheden voor schermen (onder andere toevoegen van logo's, headers en footers). Tijdens het werken met FastEdit blijkt dan ook dat de naam, die in eerste instantie wat pretentius overkomt, bijzonder goed gekozen is: binnen tien minuten staat er een volledig werkend en door eindgebruikers te bedienen onderhoudsscherm klaar!

Installatie en techniek

Er kleven enkele beperkingen aan het gebruik van FastEdit. Het aantal platforms is vooralsnog beperkt tot de 32-bit en 64-bit varianten van Windows XP, 2000 en 2003 Server (Unix/Linux in voorbereiding), en voor de repository kan gekozen worden uit SQL Server (2000/2005) Oracle (9i, 10g) of DB2. Verder kunnen naast dit rijtje repository databases ook data benaderd worden in Sybase (AS/IQ), Teradata en Informix databases. De applicatie-server dient Tomcat5 (meegeleverd) of Websphere te zijn. De installatieprocedure zelf vereist wel enige voorbereiding, vooral omdat er tijdens de installatie gevraagd wordt naar paden

Afbeelding 1: FastEdit in het Cognos portal.

en instellingen (bijvoorbeeld de Cognos 8 virtual directory) die wellicht niet meteen duidelijk worden uit de vragen.

Ook dient er vóór de installatie een repository database aangeemaakt te worden, waarbij het in het geval van een SQL Server repository nodig is om een SQL account te gebruiken. Toegang via een domain account (integrated security) werkt op dit moment nog niet.

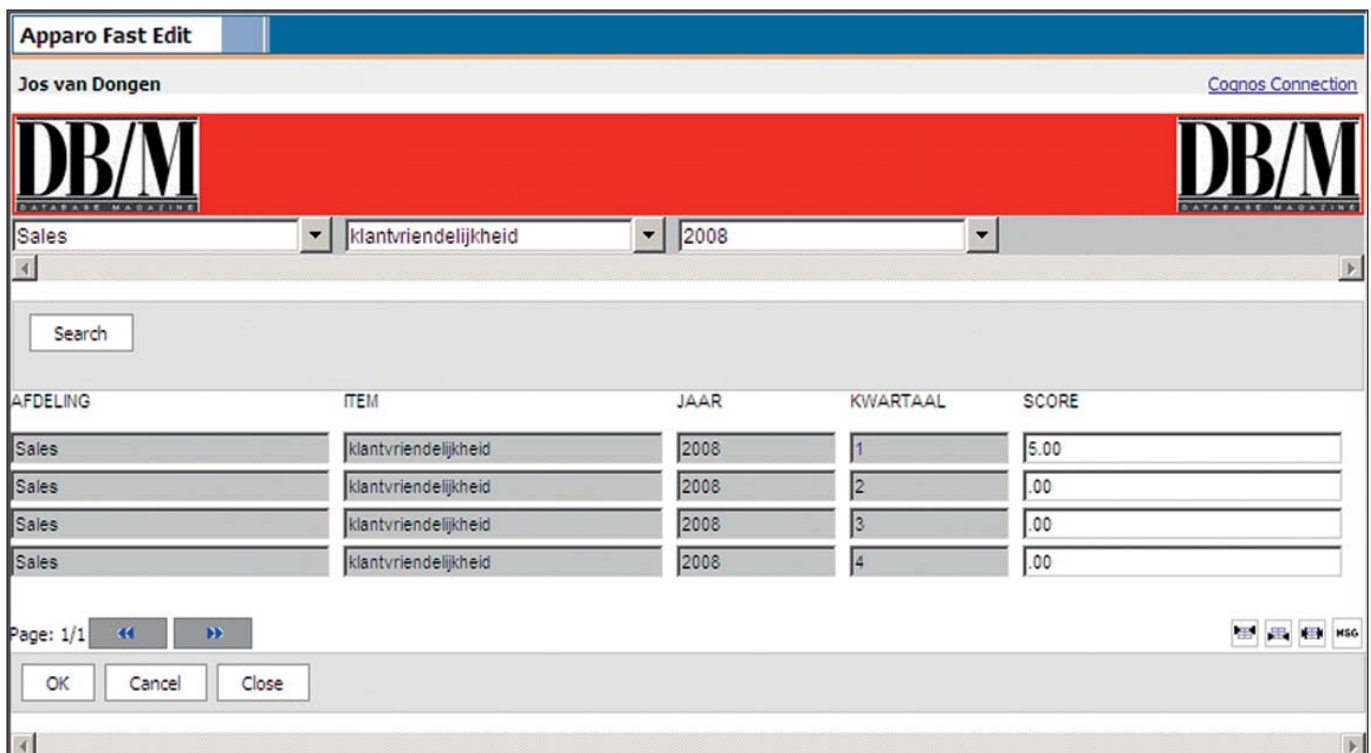
Als alle voorbereidingen zijn getroffen is de installatie zelf redelijk rechttoe-rechtaan. Volgens Apparo kun je binnen een uur aan de slag, en dat is in dit geval geen loze belofte. Wanneer een en ander correct is geïnstalleerd verschijnt binnen Cognos Connection (het Cognos 8 portal) een nieuwe map 'FastEdit' met daarin een URL genaamd 'FastEdit Administrator', zie afbeelding 1.

Mogelijkheden en werking

FastEdit biedt zoals gezegd de mogelijkheid om op een eenvoudige manier schermen te bouwen. Zo'n scherm wordt een

'business case' genoemd, wat enigszins vreemd overkomt maar daar valt verder prima mee te leven. Ook voor de velden is een aparte naam gekozen. Alles heet namelijk een 'widget', of het nu een invulveld, drop down list, checkbox of Business Case link betreft. Maar goed, dat zijn de kleine eigenaardigheden die ook weer hun charme hebben. Er zijn twee soorten 'business case': Single en Table. Wat hiermee wordt bedoeld is een scherm voor één enkel record of een lijstschermbild met meerdere records. Met behulp van links kunnen ook master/detail-schermen worden gemaakt of een lijstschermbild voor zoeken/bladeren met een link naar de individuele waarden van eenzelfde tabel. Elk scherm kan voorzien worden van twee extra onderdelen, namelijk een zoek- en een insert-gedeelte. In het zoekgedeelte kan met behulp van invulvelden of drop down lists een selectie gemaakt worden van de data die in beeld dienen te komen. Als de 'insert' optie wordt aangevinkt worden automatisch de juiste invulvelden onderin het scherm gepresenteerd.

Per veld kan aangegeven worden of het alleen weergegeven wordt of ook wijzigbaar is, en op schermniveau kan aangegeven worden of nieuwe records kunnen worden verwijderd en/of toegevoegd. Waarden in velden kunnen ook via drop down lijsten gekozen worden, waarbij de getoonde waarden uit dezelfde, maar ook uit een andere tabel kunnen komen. Door aan te geven dat het veld alleen waarden uit de lookup-lijst mag bevatten, is het eenvoudig om referentiële integriteit van de data te waarborgen. Voor de finishing touch beschikt FastEdit verder over een groot arsenaal aan opmaakmogelijkheden voor schermen, velden, headers, footers, lettertypes etcetera. In afbeelding 2 is

Afbeelding 2: FastEdit 'Business Case'.

een volledig werkend scherm te zien, dat zoals gezegd binnen een kwartiertje gepresenteerd kan worden.

Het integreren van een FastEdit Business Case in een Cognos rapport vereist wat knip-, plak- en denkwerk, maar het resultaat biedt zoals gezegd ongekeerde mogelijkheden. Allereerst maakt u met behulp van Report Studio de query, waarbij het belangrijk is om te zorgen dat er een unieke sleutel beschikbaar is die uit een of meerdere kolommen in de query bestaat. Binnen FastEdit maakt u een Single Business Case aan met dezelfde sleutelvelden. Vervolgens kopieert u het hele rapport vanuit Report Studio naar het clipboard om het vervolgens in FastEdit weer in te lezen in het 'Report Management' scherm. Hier laat u de tool de XML analyseren, waarna u aan kunt geven welke Cognos Query aan welke Business Case gekoppeld dient te worden. FastEdit werkt op basis van deze informatie de XML bij die na deze actie weer naar Report Studio dient te worden teruggekopieerd. Tot slot past u de FastEdit link velden aan in de Cognos Query en beschikt u over een rapport met daarin de mogelijkheid om via een hyperlink een data entry scherm te openen. Let hierbij wel op dat binnen de Cognos omgeving de 'local cache' staat uitgeschakeld, anders duurt het even voordat wijzigingen zichtbaar worden.

Auditing & historie

Er is door de architecten van het pakket ook gedacht aan auditing-faciliteiten. Als er in de database kolommen beschikbaar zijn waarin username en datetime voor de insert en update acties worden opgeslagen, kunnen deze velden in Fastedit worden gebruikt. Een en ander kan uiteraard ook via triggers in de database zelf worden opgelost, maar als deze mogelijkheid er niet is is het prettig dat FastEdit dit voor zijn rekening neemt. En als u voor een datawarehouse handmatig een dimensietabel wilt onderhouden kan dat ook. Er kan een kolom (of combinatie van kolommen) worden aangeduid als 'group column id', wat inhoudt dat deze id wordt gezien als 'business key' voor de dimensie. Wanneer een nieuwe waarde voor de combinatie wordt ingevoerd zorgt FastEdit er vervolgens voor dat begin- en einddata en de 'current row' indicator voor de desbetreffende records worden bijgewerkt.

Security en talen

Het zal niet verrassend zijn dat de beveiliging op folder- en business case-niveau erg eenvoudig te regelen is aangezien dit gewoon Cognos objecten zijn. Het houdt hier echter niet op, ook binnen een Business Case kan er nog een en ander geregeld worden. Elke widget kan verborgen worden voor een bepaalde security group en read-only gemaakt worden voor een andere of dezelfde security group of role. Door deze fijnmazige beveiligingsopties is het daarom vrij eenvoudig om een scherm te maken waarbij een deel van de organisatie leesrechten heeft, terwijl een beperkte groep data kan wijzigen.

Een prettige bijkomstigheid van FastEdit is de mogelijkheid om de interface meertalig te maken. De leverancier voorziet in de

middelen, het is echter aan de gebruiker om dit in te richten. Allereerst wordt aangegeven dat er een extra taal gewenst is (bijvoorbeeld Nederlands). Deze taal is hierna beschikbaar in alle onderdelen van het pakket, maar elke buttontekst, widget display, schermtitel dient wèl van een extra omschrijving voorzien te worden. Kortom, wilt u snel aan de slag en niet te veel werk aan de inrichting besteden, handhaaf dan de standaard Engelse interface. Werkt u echter in een organisatie waar Nederlands de standaard is dan hoeft dat geen probleem te zijn: alles kan voorzien worden van Nederlandse teksten, inclusief de helpteksten bij de standaard buttons.

Conclusie

Apparo, het bedrijf achter FastEdit, is in 2001 opgericht en heeft inmiddels vestigingen in Berlijn, Braunschweig en Regensburg. Er zijn partners in diverse andere landen in Europa en zelfs in Brazilië, maar nog niet in Nederland. Apparo is gestart als consultancy-bureau en heeft FastEdit in eerste instantie binnen één van hun opdrachten ontwikkeld. Inmiddels zit er een full-time ontwikkel- en support-team achter FastEdit en wordt er flink gewerkt aan nieuwe versies, waaronder een stand-alone Windows versie waarvoor dus geen Cognos platform nodig is.

De alternatieven zijn ofwel zelfbouw ofwel een beetje aanmodderen

Uit ervaring kan ik melden dat de support goed op orde is, er wordt snel en adequaat op vragen en problemen gereageerd en het mooie van een relatieve kleine organisatie achter een dergelijk product is dat nieuwe wensen vrij snel terechtkomen in een volgende release. Kortom, indien u de symptomen uit de inleiding van dit artikel herkent en beschikt over een Cognos 8 omgeving ligt het erg voor de hand om in elk geval eens met FastEdit te gaan 'spelen'. Voor de prijs hoeft u het niet te laten: een 'Large Business' licentie voor tien users ('consumers') en een onbeperkt aantal 'Business Cases' staat voor 9.750,- euro op de prijslijst. De alternatieven voor een dergelijke tool zijn ofwel zelfbouw ofwel een beetje aanmodderen met Access en/of Excel en zijn in elk geval op termijn vele malen kostbaarder. Dat hebben ook de voornamelijk Duitse referentie-klanten zoals BMW, Daimler en Sony BMG onderkend.

Meer informatie is op www.apparo.de te vinden.

Jos van Dongen

Jos van Dongen (jvdongen@tholis.com) is Senior Consultant bij Tholis Consulting.